

mgr inż. Krzysztof Patoka¹⁾

Przykłady prawidłowo wykonanych okapów dachów pochyłych

Temat okapów dachów pochyłych poruszony w artykule zamieszczonym w miesięczniku „Materiały Budowlane” nr 4/2024 [1] należy kontynuować, ponieważ w wielu regionach Polski dekarze prawidłowo realizują ten ważny element każdego dachu. Jest to duża grupa wykonawców, chociaż większość z nich działa w zachodniej części naszego kraju. Uważam, że warto pokazać wersje dobrze wykonanych okapów i omówić różnice w nich występujące. Wbrew pozorom prawidłowych rozwiązań jest wiele. Przypomnę, że w okapie należy wykonać wiele szczegółów umożliwiających funkcjonowanie całego dachu, takich jak:

1) wlot powietrza wentylacyjnego o odpowiednich wymiarach dostosowanych do wielkości i kształtu dachu;

2) elementy zapewniające utrzymanie i prawidłowe działanie systemu odwodnienia (rynny);

3) przeprowadzić regulację równoległości i prostopadłości krawędzi połączenia utworzonej przez końce belek więźby dachowej (krokwie, wysychając, wypaczają się);

4) wyprowadzić skropliny i drobne przecieki spływające po warstwie wstępnego krycia (najczęściej po MWK).

Wykonanie okapu, o prawidłowych wlotach do szczeliny utworzonej przez kontrłatę możliwe jest w wielu wersjach. Na wstępie warto pokazać dwie z nich, należące do najprostszych możliwych do wykonania (fotografie 1, 2, 3, 4). Prostota wynika z tego, że wlot powietrza wentylacyjnego znajduje się na końcu kontrłaty i jest osłonięty metalową osłoną z blachy perforowanej lub taśmą wentylacyjną wykonaną z PVC (fotografia 2). Na fotografiach 1, 2, 3 i 5 pokazano dawno już wykonane dachy, natomiast fotografie 4 i 6 przedstawiają modele zbudowane w celach szkoleniowo-pokazowych. Okapy z fotografii 1 i 2 są wykonane wg schematu

¹⁾ Rzeczoznawca Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych; patoka.k54@gmail.com

Fot. 1. Wlot do szczeliny utworzonej przez kontrłatę jest osłonięty kratką wyciętą z arkusza blachy perforowanej, zamocowaną na końcu kontrłat. Nad kratką, dołaty okapowej został zamocowany kapinos, który stanowi estetyczne wykończenie blacharskie

Fot. 2. Dach pokryty blaszanymi rąbkopodobnymi panelami zatraskowymi w trakcie prac dekarских. Kratka z PCW osłaniająca wlot do szczeliny wentylacyjnej została zamocowana dołaty okapowej i kontrłat

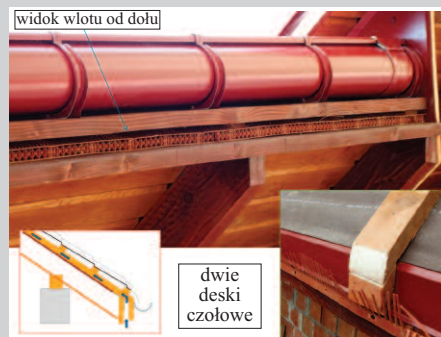
Fot. 3. Dach w trakcie prac dekarских. Rynna wysoka zamocowana została do dwóch łat okapowych za pomocą rynaż (haków wykonanych z płaskownika). Wlot osłonięty kratką z PCW, leżącą na kapinosie, jest pod rynną

tu pokazanego na rysunku 1b, a okap z fotografii 3 wg schematu z rysunku 1a. Natomiast rysunek 2 ilustruje działanie okapu z fotografii 5.

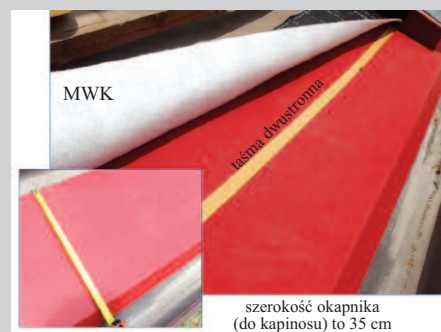
Model pokazany na fotografii 4 jest celowo wykonany z materiałów o różnej kolorystyce, aby można było lepiej ocenić ich funkcje. W modelu tym zastoso-

Fot. 4. Ekspnat szkoleniowy. Wlot do szczeliny wentylacyjnej jest nad rynną (wersja z rysunku 1b). Tak zamocowana rynna nazywa się „niską”, ponieważ jest nisko zamontowana na hakach doczołowych

Fot. 5. Dach z dwoma deskami czołowymi zbudowany w regionie o dużych opadach śniegu. Między tymi deskami jest wlot powietrza wentylującego pokrycie osłonięty kratką (z grzebieniem) stosowaną pod dachówkami odzyskanymi z innego dachu

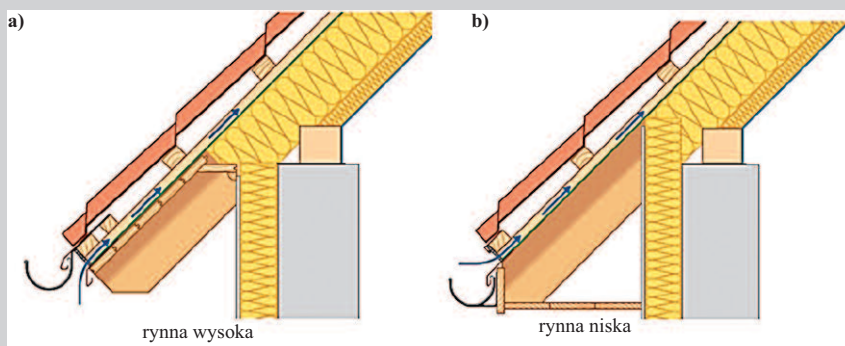

Fot. 6. Ten sam ekspnat szkoleniowy, jak na fotografii 4. Kontrłata dociska okapnik, czyli szeroki (35 cm) pas dorynnowy, do którego przyklejona została MWK. Takie zamocowanie osłania przed uszkodzeniami promieniowaniem UV docierającym razem ze światłem słonecznym

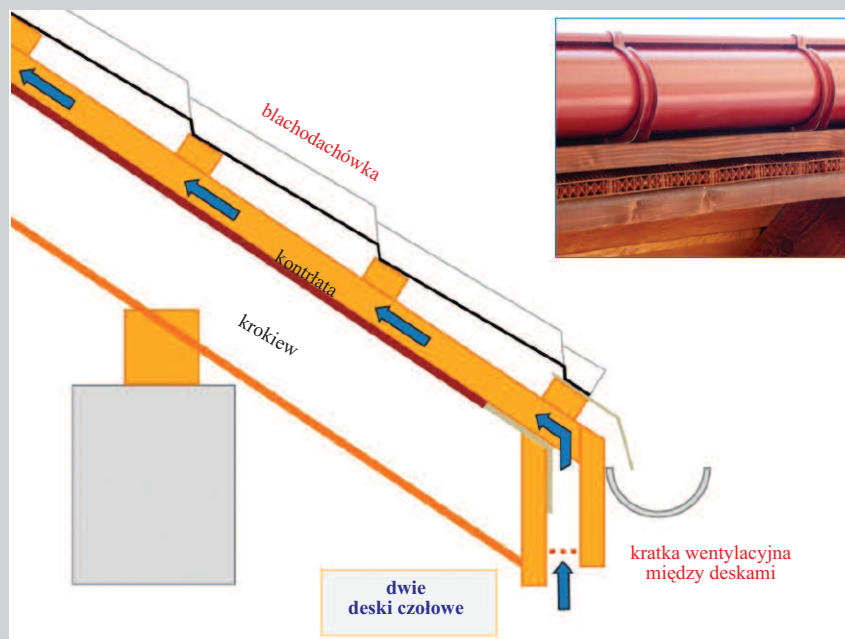
wano szeroką obróbkę blacharską typu okapnik (fotografia 6), określaną jako pas dorynnowy, do którego przyklejona jest taśmą dwustronną membrana wstępnego krycia (MWK). Taki okapnik zwiększa dystans między kratką osłonową a MWK, aby do membrany dochodziło jak najmniej światła i promieniowania UV. Ma to szczególne znaczenie w przypadku okapów znajdujących się na południowych elewacjach budynków. Ten zabieg zwiększy trwałość MWK na całym dachu, ale najbardziej na jego południowych stronach.

Dobór typu okapu do konkretnego dachu wynika z wielu uwarunkowań. Jednym z nich jest klimat regionalny. W ostatnim dziesięcioleciu mieliśmy w Polsce raczej łagodnie zimy z małymi opadami śniegu, ale są takie miejsca, w których nawet w ciepłe zimy śnieg się pojawia i jakiś czas leży w rynnach lub na pokryciach nad okapami. W takich miejscowościach warto zbudować okap z wlotem do szczeliny wentylacyjnej pod rynną (fotografia 3, rysunek 1a) lub pod deską czołową (fotografia 5, rysunek 2). To ostatnie rozwiązanie jest korzystne również z innych powodów, ponieważ mniejsza jest szerokość deski czołowej i dodatkowo umożliwia regulację nierówności w okapie (liniowości, płaskości, równoległości). W takim rozwiązaniu powietrze wentylacyjne nie jest nigdy niczym blokowane. Nie zagrażają mu opady śniegu ani deszczu. Ponadto rozwiązanie to ma również wersję z jedną deską okapową, w której kapinos z blachy przy-mocowany jest bezpośrednio do krawędzi krokwi, a do niego przyklejona jest MWK. Klocki mocowane są do krokwi przez blachę kapinosa i MWK, a osłonę wlotu stanowi metalowa siatka. Do osłoniętej blachą (druga w takim okapie) deski czołowej mocowane są rynny za pomocą haków doczołowych.

Na zakończenie warto dodać, że najprostsze wersje z niską rynną (fotografie 1 i 2) mają wadę dotyczącą śniegu. W przypadku, gdy budynek jest nowy i w pierwszą zimę po wybudowaniu dachu spadnie dużo śniegu, to zalegnie on

Rys. 1. Dwa podstawowe sposoby mocowania rynien: a) rynna wysoka jest nad kontrłatą; b) rynna niska znajduje się pod nią. Takich wersji może być bardzo dużo. Każda z nich powinna być dobrana do konkretnych uwarunkowań dachu

Rys. 2. Schemat działania wentylacji pokrycia w dachu pokazanym na fotografii 5. Dzięki dobrze osłoniętemu wlotowi między dwoma deskami przepływ powietrza wentylującego nie zostanie zakłócony przez śnieg ani np. ptaki itp.

w rynnie i zasłoni wlot do szczeliny wentylacyjnej. Ograniczy to wysychanie dachu i budynku, ale tylko wtedy, gdy śnieg będzie zalegał długo, czyli ponad miesiąc. Takie zimy są rzadkością i gdy się zdarzą, to w nowych budynkach (do pięciu lat) warto usuwać śnieg z rynny. W późniejszym okresie eksploatacji budynku nie będzie to miało większego znaczenia. W pokazanych realizacjach warto zwrócić uwagę na estetyczną rolę wielu obróbek blacharskich. Gdy jest ich dużo, to oprócz funkcji technicznych, pozwalają na wyeliminowanie wielu nie-

równości, które pojawiają się w okapach. Okapy muszą pogodzić odchyłki od liniowości i równoległości wielu elementów kończących się i łączących w tym miejscu. Wielość linii zwiększa wrażenie uporządkowania i elegancji.

Fotografie i rysunek 2: archiwum autora; rysunek 1: na podstawie [2]

Literatura

- [1] Patoka K. 2024. Najczęściej popełniane błędy w dachach pochyłych dotyczą okapów. Materiały Budowlane 620 (4): 72 ÷ 74.
- [2] Zeszyt 4 Wytycznych Dekarskich Polskiego Stowarzyszenia Dekarzy. Warszawa 2020.

Partner działu:

Fakro Sp. z o.o.
www.fakro.pl

